

**Modře natištěné štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
À dé lai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
Záznamník: 416/530-0202
E-mail: abrezina4222@rogers.com
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 22.

(300.)

Vol. 13.

satellite **1-416**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org

Thursday,

November 20,

2003

Těm, které vítal Halifax

V Halifaxu nikdy nežil velký počet krajanů. Výjimkou snad bylo jen krátké období po bratrské návštěvě armád varšavského paktu v roce 1968 kdy v Halifaxu žilo kolem 400 Čechoslováků. Dnes se krajané dají počítat jen na několik desítek. Snad většina z nich přišla na schůzku se skupinou torontských a s hosty z Ottawy, velvyslancem Vladimírem Kotzym, jeho paní Michaelou a kulturním a tiskovým atašé Janem Bubnem. Sešli se v pátek 24. října v krajaňské restauraci (Halifax má dvě a obě výborné). Setkání řídil předseda halifaxské odbočky, Miloslav Černý. Za ústředí Českého a slovenského sdružení v Kanadě účastníky pozdravila první místopředsedkyně Blanka Rohnová. Zvlášť ocenila přítomnost hostů z velvyslanectví: „Pro nás osmačtyřicátiníky je tato událost a Pier 21, kde jsme před lety zakotvili, velice důležitou částí našeho života. Vaše přítomnost jí dodává zvláštní důstojnost. Tím jste nás potěšili a jsme Vám za to vděční. Druhým důvodem mé radosti je setkání se s Vámi, členy té 'mystické', halifaxské odbočky, vedené tajemným p. Černým. A je to právě on, kdo je třetím důvodem, proč jsme zde rádi. Jeho obsáhlé, informativní dopisy, naplněné přátelskou pohodou, ochotou připravit pro nás co nejpríjemnější pobyt mě opravdu dojaly. Takže bych mu zde, za nás všechny chtěla poděkovat. Poslední dík je pro Honzu Waldaufa, který se celé události ujal a tak jak je u něj samozřejmostí, ji perfektně zorganizoval.“

Velvyslanec Kotzy hovořil o několika zajímavostech a zodpověděl otázky Miloslava Černého o pasových problémech své dcery.

Deska byla odhalena v Pier 21 v sobotu 25. října. Její anglický text byl uveřejněn v *Novém domově a Satellitu* před dvěma měsíci. Oslovuje Kanadu za všechny Čechy a Slováky, kteří našli v Kanadě svobodu od politického útlaku a hospodářské tísně, začali nový život, měli příležitost přispět k budování Kanady, stali se hrdými Kanadany, kteří si současně udrželi svoje bohaté české a slovenské kulturní dědictví. Autory textu jsou Blanka Rohnová a Jan Waldauf.

Program byl zahájen projevem nynější předsedkyně *Pier 21 Foundation*, Ruth M. Goldbloom O.C. Paní Goldbloom načrtla historii *Pier 21*, dojemné okamžiky příchodu imigrantů z celého světa, kteří prošli touto budovou, prvním zastavením v jejich nové vlasti.

Po paní Goldbloomové promluvil velvyslanec České republiky v Kanadě, velvyslanec Vladimír Kotzy a Josef Čermák.

Z projevu velvyslance Kotzyho cituji (v českém překladu): „Je mi ctí i potěšením stát na místě, které po několik desetiletí bylo svědkem vstupu generací českých imigrantů do Kanady. *Pier 21* byl prvním krokem v jejich úspěšné integraci do kanadské společnosti a je symbolem pohostinného přivítání a příslibu nové budoucnosti, kterou jim Kanada nabízí.“

Stejně tak mne těší, že po tolika letech můžeme konečně vzdát hold těm tisícům statečných Čechů, kteří přišli do Kanady ze své rodné země, aby začali nový život v lákavé nesmírnosti Kanady.

Pier 21 samozřejmě nebyl pro české imigranty jedinou branou do Kanady, ale byl nepochybně jednou z nejdůležitějších - Československo je na sedmáctém místě v celkovém počtu imigrantů, kteří přišli do Kanady během období, kdy *Pier 21* byl v provozu...

Při rozhodování o novém domově většina těch, kteří prchali před komunistickým útlakem, hledala především svobodu.

Chtěl bych poděkovat za všechny Čechy kdekoliv, kanadské vládě a Kanadánům za jejich trvalou podporu během celé doby komunistického útlaku v Československu.

Od svého příchodu jako velvyslanec v roce 1998 mi bylo ctí setkat se s českými imigranty v různých společenských postaveních. Jsem hrdý na to, že se jich tolik stalo úspěšnými a váženými občany této velké země, a že významně přispěli vývoji Kanady v mnoha odvětvích...

Z projevu Josefa Čermáka cituji (v českém překladu):

“23. dubna 1949 přistála v Halifaxu loď nesoucí jméno

Čtyři, kteří připluli na lodi *Eltinge* 23. dubna 1949 do Halifaxu - J. Brandys (Halifax), J. Čermák, M. Pouzar, J. Waldauf (všichni z Toronto)

General LeRoy Eltinge s 113 československými uprchlíky. Čtyři členové této skupiny jsou dnes mezi námi: Jan Waldauf, který se spolu s Miloslavem Černým tak velice zasloužil o organizaci tohoto setkání, Miroslav Pouzar, Jiří Brandys a já. O šest měsíců později přibyl další účastník dnešního setkání, Jerry Kytl.

Pamatuji si velmi málo z našeho příjezdu kromě matného dojmu majestátních, fascinujících a tajemných lodí v halifaxském přístavu. Pamatuji si ale na cestu přes moře: loď pro mne navždy zůstane jedním z nejvelkolepějších vítězství člověka, hračka vzdorující i nejzlostnějšímu běsnění oceánů.

Nebyli jsme v Kanadě zdaleka první. Ta čest pravděpodobně patří Tomáši Štítnickému, podle všech náznaků slovenského původu. Připlul jako člen posádky lodi zvané *Veverka*, která 3. srpna 1583 zakotvila v Newfoundlandu v oblasti, kde dnes je přístav St. John a ztroskotala v bouři na zpáteční cestě o pět týdnů později. Štítnický byl zřejmě známý básník, jehož úkolem bylo popsat všecko, co cestou viděl a zažil. Zachoval se po něm dopis, dnes dýchající ironií: *Je tu neuvěřitelné množství ryb... jen ponoříš udici, už ji můžeš vytáhnout s pěknou rybou.*

Po Štítnickém následoval Prince Rupert, syn 'zimního krále' a anglické princezny Alžběty, kterého málem zapoměli na pražském hradě při útěku ze země po bitvě na Bílé hoře.

Rupert, který, jak kanadská historička Edith G. Firth napsala, do jubilejního čísla *Našich Hlasů*, v článku nadepsaném *Imigrant, který nepřišel*, dostal od svého strýce anglického krále Karla II. chartu, kterou se Rupert a jeho společnost Hudson Bay Company, stali vlastníky 1,846,000 čtverečních mil, více než třetiny Kanady. Článek Edith Firth končí: *Prince Rupert nikdy Kanadu nenavštívil, ale z Londýna řídil podnik obrovského kanadského významu.*

Další významnou stopu po sobě zanechali Moravští bratři, misionáři mezi Eskymáky a také černochoy jak v USA tak v Zadní Indii (jejich potomci v Torontu ještě dnes vyznávají víru podle učení, které mělo svůj počátek v Čechách před téměř šesti sty lety).

O nějakých sto let později přišli zemědělci, kteří se usazovali

v Saskatchewanu a v Albertě, kde často strávili první rok v zemljankách, horníci, hlavně Slováci, kteří pracovali v dolech kolem Lethbridge v Albertě a Fernie v Britské Kolumbii...

A přicházeli další a další: řemeslníci, lékaři, dělníci, spisovatelé, dirigenti a průmyslníci, muži a ženy zvučných jmen a muži a ženy téměř neznámí. Všichni hledali lepší život nebo svobodu či obojí. Většinou z nich se jejich sny splnily, především sen o životě žitém ve svobodě. Přijali jsme od Kanady hodně. Ale i my jsme jí hodně dali. Za nepsanou úmluvu, kterou jsme s Kanadou uzavřeli, se nemusíme stydět.

Část každého z nás zůstane navždy v zemi, v níž jsme se narodili; její historie, hudba a poezie je příliš hluboko vepsána do našich duší. Navždy zůstaneme rozděleným domem. Ale jak čas plyne a naši potomci splývají s kanadskou společností, stáváme se stále tišší ozvěnou v naší nové vlasti. A na tom není nic tragického. Náš velký Komenský napsal před třemi sty lety ve své *Panergesii*: *Tatáž země nese a živí nás všechny... totéž slunce svítí střídavě na každého z nás... všichni jsme občany jednoho světa.*

Po projevech byl promítnut film, zachycující imigranty z různých období a zemí, kteří prošli touto vpravdě historickou budovou a torontská skupina (včetně generální tajemnice Radmily Locherové) si budovu prohlédla. Při prohlídce byly do archivu předány různé materiály, včetně knihy *It All Started with Prince Rupert - The Story of Czechs and Slovaks in Canada.*

Pro torontské návštěva Halifaxu, která pokračovala v neděli návštěvou Peggy's Cove, zůstane dlouho v paměti. Jednak proto, že nám sloužilo počasí, ale ještě více proto, že nás provázela, či spíše provázel Halifaxem člověk, který nese mimořádné osobní břemeno a přesto se o nás staral s péčí, na kterou nezapomeneme. Pro mne osobně k této sbírce zážitků přispělo setkání s dávným přítelem George Brandysem, kterého jsem neviděl přes padesát let a který (a jeho inženýrská firma) pracoval snad na každé novější větší budově moderního Halifaxu.

Josef Čermák
